Vlaams Parlement

151 (2014-2015) – Nr. 2
ingediend op 13 juli 2015 (2014-2015)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door Andries Gryffroy

over het voorstel van resolutie

van Güler Turan en Tine Soens

betreffende het bevorderen van jong ondernemerschap

verzendcode: ECO

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Axel Ronse.

Vaste leden:

de heren Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, mevrouw Grete Remen, de heer Axel Ronse, mevrouw Sabine Vermeulen;

de heer Robrecht Bothuyne, de dames Sonja Claes, Martine Fournier, de heer Peter Van Rompuy;

de heer Willem-Frederik Schiltz, mevrouw Emmily Talpe;

mevrouw Yasmine Kherbache, de heer Bart Van Malderen;

de heer Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

de heer Jan Hofkens, mevrouw Lieve Maes, de heer Lorin Parys, mevrouw Miranda Van Eetvelde, de heren Paul Van Miert, Peter Wouters;

mevrouw An Christiaens, de heer Jenne De Potter, mevrouw Kathleen Helsen, de heer Koen Van den Heuvel;

de heer Lionel Bajart, mevrouw Martine Taelman;

de heer Rob Beenders, mevrouw Güler Turan;

de heer Wouter Vanbesien.

Documenten in het dossier:
151 (2014-2015) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting 4
2. Bespreking 5
3. Stemming 9
Gebruikte afkortingen 10

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid besprak het voorstel van resolutie betreffende het bevorderen van jong ondernemerschap op 22 januari en 11 juni 2015.

1. Toelichting

Güler Turan licht het voorstel van resolutie toe op 22 januari 2015.

Het lid wijst erop dat de commissie in de vorige legislatuur diverse besprekingen heeft gewijd aan jonge ondernemers. Ze volgt het dossier al langer op en heeft veel voorbereidend werk verricht voor het voorstel van resolutie.

Mevrouw Turan begint haar toelichting met een verwijzing naar de klassieke succesverhalen van Virgin, IKEA, Apple en Microsoft, alle opgestart door ondernemers met een leeftijd tussen 16 en 22 jaar. Ook in Vlaanderen zijn er diverse succesvolle jonge ondernemers die met hun bedrijf de aandacht trokken van bedrijven zoals Google en van investeerders uit Silicon Valley. Sommigen trekken naar de Verenigde Staten maar mevrouw Turan hoopt dat ze ook nog terugkeren. Er zijn ook kleinschalige initiatieven van jongeren, zoals studenten van een muziekconservatorium die een kleine onderneming starten om optredens aan te bieden.

Verschillende universiteiten hebben al initiatieven ontwikkeld, in combinatie met steden en met UNIZO en andere organisaties. Het lid wil die initiatieven niet fnuiken, maar er zijn wel een aantal terugkerende problemen die om een betere ondersteuning vragen. Om die problemen op te lossen zijn zowel Vlaamse als federale maatregelen nodig. Het voorstel van resolutie vraagt de Vlaamse Regering een concept uit te werken voor de ondersteuning van jong ondernemerschap, vervolgens acties op te zetten binnen de Vlaamse bevoegdheden maar ook overleg te plegen met de federale ministers over de maatregelen die op dat niveau moeten worden genomen.

De regeerakkoorden en beleidsnota's betuigen hun steun aan jong ondernemerschap, maar acties blijven uit. Jonge ondernemers signaleren dat ze moeilijk hun weg vinden in de algemene initiatieven voor de ondersteuning van ondernemers. Als voorbeeld van een probleem noemt ze de vereiste van een attest bedrijfsbeheer vooraleer men een onderneming kan starten. De Universiteit Gent bedacht daarop alvast een uitzondering: studenten zonder attest kunnen een bedrijf opstarten op voorwaarde dat ze het binnen de drie jaar halen, zich intensief laten begeleiden door een coach en hun studievoortgang op peil blijft. Niet alleen studenten in toegepaste economische wetenschappen, maar ook studenten rechten, muziek of verpleegkunde stappen in het initiatief. Het voordeel daarbij is dat deelnemers met uiteenlopende knowhow elkaar kunnen helpen met hun businessplan.

Nu al kunnen de universiteiten studenten respijt geven voor examens, zoals ze voor topsporters doen. Maar daarnaast moet op federaal niveau ook werk gemaakt worden van een statuut van student-ondernemer, dat de betaling van sociale bijdragen regelt, maar ook de fiscale tenlasteneming door de ouders en het behoud van het recht op kinderbijslag. Student-werknemers kunnen na de betaling van een beperkte solidariteitsbijdrage tot 6742 euro verdienen. Student-ondernemers moeten al vanaf een verdienste van 1424 euro volwaardige sociale bijdragen betalen en zijn dan niet langer ten laste van hun ouders, die ook het recht op kinderbijslag verliezen. Deze beperkingen frustreren jonge ondernemers en moedigen hen niet aan om hun onderneming verder uit te bouwen. Het voorstel van resolutie vraagt daarover overleg te plegen met de Federale Regering.

Daarnaast kan Vlaanderen zelf bijdragen aan de ondersteuning van jonge ondernemers – tussen 18 en 25 jaar staat in het voorstel van resolutie – en dat in het algemeen, ongeacht hun opleidingsniveau. Dat kan door gratis of goedkoop coöperatieve basisaccommodatie aan te bieden, naar het voorbeeld van de Finse Startup Sauna's, aantrekkelijke locaties waar kantoor- en vergaderruimte een onderkomen vinden. Ondersteuning is ook mogelijk in de vorm van digitale marketing en peterschapswerking.

Voorts is het van belang om maximaal in te zetten op werkloze en kansarme jongeren. Als voorbeeld van de diverse initiatieven die in het voorstel van resolutie worden opgesomd, noemt ze het Entrepreneurship 2020 Action Plan van de Europese Commissie.

De indieners bepleiten ook een netwerk van incubatoren, gericht op financiële ondersteuning van jonge ondernemers in de vorm van een begininvestering en een basisinkomen (voor andere jongeren dan studenten). Ideeën uitproberen in een veilige omgeving en onder coaching beperkt de schade bij mislukkingen en leert de jongeren hoe ze fouten in de toekomst kunnen vermijden.

De indieners vragen ook de ontwikkeling en het blijven stimuleren van alternatieve financieringskanalen voor startende ondernemers, zoals microkredieten en crowdfunding. Jongeren zijn vaak sneller thuis in dit soort nieuwe instrumenten.

Tot slot pleiten de indieners ervoor falende jonge ondernemers nieuwe kansen te geven om het nadien opnieuw te kunnen proberen. Op falen en opnieuw starten rust in Vlaanderen vaak nog een taboe, terwijl daar in het buitenland minder een probleem van wordt gemaakt.

Het voorstel van resolutie is algemeen geformuleerd. Maar de indieners verwachten wel een gebalde actie van de Vlaamse Regering om de jonge ondernemers op een structurele en omvattende manier te ondersteunen met diverse maatregelen.

2. Bespreking

De bespreking van het voorstel van resolutie wordt voortgezet op 11 juni 2015.

Güler Turan herinnert eraan dat het bevorderen van jong ondernemerschap zowel in het Vlaamse als het federale regeerakkoord voorkomt. In antwoord op een vraag om uitleg van het lid over het actieplan voor het stimuleren van ondernemingszin en ondernemerschap via het onderwijs, in de commissie Onderwijs van 19 maart 2015, kondigde minister Hilde Crevits aan een statuut voor studenten-ondernemers te onderzoeken (*Hand.* Vl.Parl. 2014-15, nr. C175).

De regering is al een heel zittingsjaar aan het werk en heeft dus de tijd gehad om het statuut voor te bereiden. Bovendien werd het punt ook al vorige legislatuur onder de aandacht gebracht.

Mevrouw Turan overloopt nog eens de belangrijkste overwegingen van het voorstel van resolutie.

De universiteiten wijzen op de ongelijkheid in de behandeling van de studenten die bijverdienen als werknemer en degenen die als ondernemer aan de slag gaan. De enen kunnen gemakkelijker ten laste van hun ouders blijven dan de anderen. Het initiatief Student Ghentrepreneur heeft de problemen samengevat.

Kiezen voor een jobstudentencontract is gemakkelijk, maar kiezen voor een statuut van zelfstandige betekent zware sociale bijdragen en RSZ-verplichtingen. Om kinderbijslag te behouden moet de student minder dan 240 uur per kwartaal werken, ingeschreven zijn voor minimum 27 studiepunten en jonger zijn dan 25 jaar. Maar studenten-ondernemers hebben geen contract waarop het aantal werkuren staat vermeld. De student die per jaar meer dan 6742 euro verdient, wordt geacht meer te hebben gewerkt, verliest het recht op kinderbijslag en is niet meer ten laste van de ouders. Op andere problemen, zoals de fiscale, gaat mevrouw Turan niet dieper in. Ze moeten federaal worden opgelost. Het voorstel van resolutie vraagt wel om overleg te plegen met de federale verantwoordelijken.

Het lid attendeert erop dat Vlaanderen in Actie en Pact 2020 vroegen om de bevordering van doelgroepspecifiek ondernemerschap. In zijn beleidsnota bevestigt minister van Economie Philippe Muyters dat aandacht moet gaan naar startende ondernemingen en in het bijzonder naar maatschappelijk kwetsbare jongeren. Verder vermeldt ze de initiatieven en standpunten van de Europese Commissie, de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO, de European Youth Guarantee, het programma Youth in Action en de OESO-beleidsbrief Youth Entrepreneurship.

Cijfers tonen aan dat de bedrijven van jonge ondernemers hogere groeicijfers laten zien maar ook een grotere kans op falen hebben. Slechts 31 percent van de Belgische jongeren wil een eigen zaak starten tegenover een EU-gemiddelde van 43 percent. Die achterstand geldt voor alle diplomaniveaus en is hoger in Vlaanderen dan in Begië. De ratio van de jongerenwerkloosheid tegenover reguliere werkloosheid is ook hoger in Vlaanderen dan in de rest van Europa.

Organisaties zoals het Antwerpse Jongeren Competentiecentrum moeten kansen krijgen om ondernemerschap te verbeteren bij kansarme groepen.

In verschillende Europese landen zijn er incubatoren en basisaccommodatie gericht op jonge ondernemers die een hoog rendement halen. Inspirerende voorbeelden zijn de Garage Hamburg en de Finse Startup Sauna's.

Mevrouw Turan besluit dat een statuut van student-ondernemer nodig is en dat de bestaande risicoverkleinende maatregelen aan de universiteiten, zoals een meer flexibele examenregeling, met wetgevende maatregelen moeten worden ondersteund. Het lid vraagt dan ook de zeven aanbevelingen van het voorstel van resolutie, die zij al eerder heeft toegelicht, goed te keuren.

Tot slot suggereert mevrouw Turan dat de commissie zelf op werkbezoek zou kunnen gaan bij de universiteiten om te luisteren naar de jonge ondernemers en een gesprek aan te gaan over de beperkingen en belemmeringen die ze ervaren.

Andries Gryffroy zegt dat zijn fractie het onderwerp nader is gaan bestuderen na de toelichting van het voorstel van resolutie door mevrouw Turan in januari 2015. Intussen waren er ook berichten in de pers, waarin onder meer de Gentse rector en de decaan van de faculteit Economie elkaar tegenspraken over de gelijkschakeling van jobstudenten en studenten-ondernemers. Er werden ook enkele positieve interviews met studenten-ondernemers gepubliceerd in de pers. Op basis daarvan komt de heer Gryffroy tot een probleemstelling in drie delen.

Eerste vraag is hoe studenten kunnen worden gemotiveerd om te ondernemen. De heer Gryffroy somt de initiatieven op die de Universiteit Gent neemt: persoonlijke begeleiding, een kwaliteitslabel Durf Ondernemen, gratis infrastructuur, individuele lessen- en examenroosters, een startersportefeuille met professioneel advies en toegang tot events ter waarde van 3000 euro. Dit

academiejaar hebben 85 studenten dit bijzondere statuut. De KU Leuven doet aan lessen- en examenspreiding en praktische ondersteuning met onder andere gratis infrastructuur. Verder noemt hij de PXL Hogeschool met een aanpassing van onderwijs- en examenfaciliteiten en coaching, de Artevelde Hogeschool met visibiliteit en dienstverlening op maat via de startersportefeuille tot 3000 euro, en de Hogeschool Gent met individuele onderwijs- en examenmaatregelen. Ook andere hogescholen werken met een starterslab. Het lid concludeert dat universiteiten en hogescholen wel degelijk al iets doen, en wel omdat ze er belang bij hebben bij het werven van studenten. In examenspreiding zoals in het topsportstatuut is overal voorzien.

Tweede punt is het vereiste attest Bedrijfsbeheer. Het lid weet dat het Agentschap Ondernemen bekijkt hoe de toegang daartoe voor iedereen, niet alleen voor de student-ondernemer, kan worden vereenvoudigd. Dat is van belang voor alle startende ondernemers.

Ten derde is er het sociaal en fiscaal statuut. Dat is inderdaad federale bevoegdheid maar de heer Gryffroy vindt het belangrijk genoeg om erop in te gaan. Volgens het lid kan men het maximumbedrag van 6742 euro voor de student-werknemers niet vergelijken met het maximum van 1423,89 euro netto belastbaar inkomen van de student-ondernemer. Dat laatste is immers het resultaat nadat bedrijfsvoorheffing en sociale lasten zijn afgetrokken. De student-ondernemer kan bepaalde aankopen, zoals een computer of een gsm, als kosten in de onderneming inbrengen. Daar komt bij dat men met een gelijkschakeling de deur openzet voor frauduleuze praktijken, waarbij ouders een onderneming oprichten op naam van hun studerende kind om daar kosten in onder te brengen. Voorts is er de mogelijke benadeling van wie als 18-jarige een bedrijf wil oprichten, maar niet het talent heeft om te studeren, en daarom minder sociale en fiscale voordelen zou krijgen.

Het lid vat samen. Ten eerste: laat de concurrentie spelen tussen de universiteiten en hogescholen. Vlaanderen kan dan nog sensibiliseren en informatie verspreiden, maar daar is geen decreet voor nodig. Ten tweede: maak het attest Basiskennis Bedrijfsbeheer toegankelijker en vereenvoudig de toegang tot het beroep. Ten derde: zijn fractie steunt niet de aanbeveling in het voorstel van resolutie over het sociale en fiscale luik.

Robrecht Bothuyne vindt het onderwerp belangrijk en het voorstel van resolutie lovenswaardig, maar om meerdere redenen niet opportuun. Het lid treedt bij dat er op het terrein al veel gebeurt en dat met steun van onder andere de Vlaamse overheid. Een deel van de aanbevelingen in het voorstel valt onder de federale bevoegdheid. In de praktijk zal wat wordt voorgesteld de student-ondernemer niet veel bijbrengen, besluit hij. Daarom zal ook zijn fractie het voorstel van resolutie niet goedkeuren.

Axel Ronse feliciteert de indieners met het initiatief om het jonge ondernemerschap onder de aandacht te brengen, maar bevestigt dat zijn fractie na een lange discussie oordeelt dat de meeste zaken die het voorstel vraagt al bestaan. Hij waarschuwt tegen de segmentering van het ondernemerschap, de opdeling ervan in types. Elke starter moet gelijk worden behandeld. Een opportuniteit zien en risico nemen zit in het DNA van ondernemen. Veel interessanter is een goed ecosysteem. Voor een student betekent dat onder meer een flexibele examenregeling, maar die is er ook al. Wat voegt het voorstel van resolutie werkelijk toe ter versterking van het statuut van de student-ondernemer?

Güler Turan kent de initiatieven die door de heer Gryffroy werden opgesomd. Zij heeft Student Ghentrepeneur bezocht en heeft met professoren en studenten-ondernemers gepraat. Het lid herinnert eraan dat de vorige Vlaamse minister van

Economie Kris Peeters deze initiatieven steunde en erkende dat het statuut van de student-ondernemer moest worden verbeterd. Mevrouw Turan vraagt zich af wat UNIZO en Voka en alle andere organisaties die de ondernemingszin willen stimuleren, denken van de afwijzing van het voorstel door de meerderheid. Waarom wordt er in het Vlaamse regeerakkoord vermeld dat er zal worden voorzien in een speciaal statuut voor student-ondernemers, waarom wordt dat bevestigd in de beleidsnota van minister Muyters en antwoordt minister Crevits recent nog dat ze ermee bezig is? Is deze meerderheid dan niet van plan het regeerakkoord uit te voeren? Ook op het federale niveau is aangekondigd dat men de mogelijkheden zal onderzoeken om studenten in staat te stellen te beschikken over een statuut van student-ondernemer.

Het lid vindt de redenering van heer Gryffroy over het voordeel van het zelfstandigenstatuut in vergelijking met dat van de jobstudenten, wat betreft inbreng van de kosten, merkwaardig. Is hij ook bereid die redenering door te trekken naar het arbeidersstatuut?

De opmerking over de benadeling van de 18-jarige starter die niet de mogelijkheid tot studeren heeft, is onterecht. Want in punt 3° van de voorgestelde tekst wordt gevraagd soortgelijke initiatieven te ontplooien die specifiek gericht zijn op werkloze en kansarme jongeren.

Een sterk statuut voor de student-ondernemer gaat voor het lid ook verder dan een soepele examenregeling.

Het getuigschrift Bedrijfsbeheer is bij de zesde staatshervorming een Vlaamse bevoegdheid geworden en Vlaanderen kan dus voortaan zelf sturen in de toegang tot het beroep. Minister van Onderwijs Crevits antwoordde aan het lid dat het grondig wordt onderzocht en dat het Agentschap Ondernemen met de voorbereiding bezig is. Waarom krijgen universiteiten en hogescholen niet de kans zelf attesten uit te reiken aan studenten die de juiste opleiding hebben gevolgd? Het lid kondigt aan de minister van Werk en Economie en minister van Onderwijs hierover opnieuw te ondervragen.

Dat er ook federale bevoegdheden mee gemoeid zijn, is geen bezwaar tegen een voorstel van resolutie. In het kader van het samenwerkingsfederalisme kan het parlement de Vlaamse Regering vragen in overleg met de federale overheid maatregelen uit te werken.

Andries Gryffroy blijft erbij dat het voorstel van resolutie een onderscheid maakt. Zo worden geen maatregelen gevraagd voor de jongere die niet werkloos of kansarm is en niet studeert. Dat is segmenteren. Verder herhaalt hij zijn oproep om de concurrentie tussen de universiteiten en hogescholen te laten spelen en de initiatieven te promoten. Hij herhaalt ook dat de toegang tot het beroep voor alle ondernemers moet worden verbeterd en niet enkel voor de student-ondernemers. Inzake de sociale en fiscale maatregelen herhaalt hij dat een student-ondernemer zijn kosten kan aftrekken vooraleer zichzelf een loon uit te keren.

Güler Turan citeert uit het Vlaamse regeerakkoord: "We voorzien in een speciaal statuut voor student-ondernemers.". Het lid verwijst ook naar de beleidsnota Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie: "Samen met de minister van Onderwijs willen we bekijken hoe we ondernemingszin en ondernemerschap kunnen stimuleren met een leerlijn van kleuter- tot hoger onderwijs en door partners van de school in de klas te halen om ondernemerschap te bevorderen. Ondernemingszin en ondernemerschap zien we hierbij als mogelijke beroepskeuze maar ook als een persoonlijke ontwikkeling van de leerling. In dat kader

werken we ook aan een aangepast statuut voor student-ondernemers." (*Parl.St.* Vl.Parl. 2014-15, nr. 144/1).

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 9 stemmen tegen 2.

Axel RONSE,
voorzitter

Andries GRYFFROY,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PXL Hogeschool	Fusie tussen de XIOS Hogeschool Limburg en de Provinciale Hogeschool Limburg
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen